

CENTRUM DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ – POD SLOVANY

Oponentura Diplomového Projektu Leony Vítkové

Leona vybrala, společně se spolužáky několik míst, kde by mohlo nové CDZ stát a vedoucí práce nakonec vybrali parcelu Pod Slovany.

První polemiku bych otevřel na téma vybraného místa. Místo je skvěle dostupné, je v centru Prahy a zároveň v druhém plánu od ruchu města, umožňuje vytvořit prostor (CDZ) společně se zahradou. Přítomnost zahrady jako součást centra vnímám jako zásadní, z mého pohledu stejně důležité jako samotný dům. V práci Leony je zahrada poloveřejná, má stejnou architekturu jako dům a byla by, věřím, jako součást domu chápána i využívána. Z toho tedy vycházím. Vzhledem k jevištní poloze zahrady ve vztahu k domům okolo, mi volba takto koncipovaného prostoru nepřijde vhodná. Místu chybí intimita, kterou má např. psychiatrická zahrada nebo většina zahrad – dvorů, center osobního rozvoje a které jsou jakýmsi psychickými oázami- místy klidu, které umožňují vhléd do nitra i interakci s „přírodou“. Okolní klášterní zahrady či dvory, park Ztracenka nebo podobně otevřená a zároveň do sebe uzavřená místa v blízkosti Albertova, by v tomto ohledu, myslím, posloužila lépe.

Kdybych si odmyslel zahradu a omezil si téma na dům v centru Prahy jako CDZ, naskočí mi na prvním místě centrum osobního rozvoje Maitrea, které by jak provozně tak zaměřením, mohlo být k tématu hodně inspirativní. Dům je koncentrován do sebe a zahradu či dvůr vůbec nepostrádá.

V případě koncipované - zadané úlohy (Pod Slovany) s Leonou resp. s vedoucím práce Michalem Kuzemenským v tomto ohledu polemizují. Práce je zvládnutá velmi dobře, urbanisticky smysluplně, ale v základu mi volba místa samého nesedí. Stinný dvorek, sledovaný z oken ministerstva, intimitu rovněž nenabízí.

Jelikož se má jednat o vstřícný dům otevřený veřejnosti s měkkou a nenásilnou péčí, chybí mi v něm kavárna nebo nějaký podobný poloveřejný prostor (filtr); podobně jako je tomu např. v Jedličkově ústavu na Vyšehradě nebo v léčebně v Bohnicích, které fungují skvěle. Přiznat si svou slabost nebo čelit různým rezistencím vstupu do takového centra je velmi křehká věc, a ačkoli má CDZ záměr „nestigmatizovat“, působí na mě koncepce domu s chodbami stále trochu institucionálně, spíše než komunitně.

V přízemí domu je hned vedle vstupu umístěna terapeutická místnost s terasou. Tu bych čekal spíše na druhé straně domu v interakci se zahradou nebo dále od vstupu jako klidnější místnost. Díky terase bych si v tomto místě právě raději představil zmiňovanou kavárnu. Leona má na obou stranách domu umístěné významné místnosti, které nazývá lucerny a které spolu se schodištěm propojuje pátevní středovou chodbou. Chodba je i přes snahu o zastavení s gaučem, stále koridorem, spíše než relaxačním komunitním prostorem. Možná by pomohlo chodbu na obou koncích více otevřít a prosvětlit od luceren (a schodiště) nebo ji prosvětlit skrze pracovní na východní straně. Tímto narážím na další téma, a to je „**komunitní poselství domu**“. K zmiňovanému tématu posezení vprostřed chodby by např. prostor schodiště=haly, myslím, posloužil lépe. Hala by mohla doplňovat denní místnosti a mohla by se stát přirozeně dalším obývacím/ odpočinkovým prostorem v domě.

Vnímám jako velkou škodu v půdorysné koncepci, že pobytový dvůr je přístupný pouze z denní místnosti a ne z hlavního vstupu nebo z chodby. Toto je pro mě další bod, který oslabuje téma domu jako komunitního prostoru.

V patře ve společné kanceláři v openspace prostoru (v jižní lucerně) mi chybí společný stůl pro terapeutů. Koncepce rozložení nábytku v kanceláři reflektuje práci teamu terapeutů a je dalším architektonickým stupněm, který zpřesňuje **poslání domu**. V tomto ohledu je zasedačka umístěná v lucerně na druhém konci domu daleko od kanceláří.

Rozumím koncepci úsporného ubytování bez sociálek na pokojích, ale polemizoval bych, zda by minimální sociálky součástí pokojů nakonec nebyly vhodnější.

Vzhledem k tomu jak je dům koncipován s ohledem na okolí, očekával bych alespoň kačírkovou či zelenou střechu pro pohledy z oken domů v lokalitě.

Architektura domu na mne působí velmi dobře; jeho usazenost, jakási sebevědomá samozřejmost a zejména pozice úhelného kamene v místě. Je to slušný společník, ale není podbízivý.

Tvarosloví oblouků s ohledem na kontext působí adekvátně. Rozdělení na sokl a fasádu je blízké domům kolem Leona pracuje lehce a měkce s architektonickými detaily šambrán.

Vstupní dveře by možná mohly být prosklené, i když rozumím bezčasé estetice dřevěných masivních vrat. Evokuje to ve mně zoufalé bouchání na dveře zámku, když se nedozvoním. V tomto ohledu by mě zajímala další práce s artikulací detailů.

Břízolitu nerozumím. Na mě prostě nepůsobí vlídně. Myslím, že vlídnost by měla být hlavní kvalita takového centra. Měla by prostupovat každým detailem, stejně tak celým interiérem až po drobný detail. Znovu zmíním dům Maitrea, který je pro mne malým zázrakem. Soustřeďuji se na prostor, atmosféru, detail a v konečném důsledku na poslání domu. Teď neřeším ekonomické pozadí projektu. Dům jako gesamtkunstwerk.

Dům Leony Vítkové působí mimo čas a přeci současně. V určitém smyslu až lázeňsky. Lázně ducha? ;)

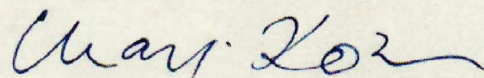
Sjednocenost zdi zahrady a domu je přirozená. Vytkl bych architektonický prostor před domem v úrovni denní místnosti, kde se vstupuje do zahrady. Toto místo na mě působí rozpačitě a vcelku nekompaktně.

Vnímám pro sebe jako oponenta určitou rozpolcenost mezi tím pro co je dům určen, resp. jak je křehkost „psychologické“ zahrady divadelně otevřena domům kolem, a tím jak pečlivě je dům architektonicky navržen.

Přes veškeré výhrady a polemiky je pro mě radostí číst s jakou péčí je práce zpracována.

Považuji ji za velmi zdařilou, výjimečnou. Dům od Leony Vítkové vnímám jako šperk. Je pro mne pozitivní, milou intervencí do prostoru.

Navrhuji A.

MgA. Martin Kožnar

10. 6. 2018 V Praze